

GEOGRAFIA

Inovovaný školský vzdelávací program Vzdelanie pre život

Inovovaný učebný plán

Geografia	5. roč.	6. roč.	7. roč.	8. roč.	9. roč.
Inovovaný štátny vzdelávací program	2	1	1	1	1
Inovovaný školský vzdelávací program	0	1	0	0	0
Spolu	2	2	1	1	1

1. Charakteristika učebného predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíšstvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerespektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť žiaka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

Regionálna geografia na základnej škole tvorí základ vyučovania geografie. Realizuje sa hlavne formou exkurzií a ekodní. Je to pre žiakov prijateľný spôsob ako získavať veľa zaujímavých informácií o prostredí, ktoré ich zaujíma a pritom sa naučiť potrebné informácie. Regionálna geografia nie je len opis javov v jednotlivých regiónoch, ale prostredníctvom konkrétnych

javov žiaci získajú informácie, naučia sa porovnávať, triediť, vyhľadávať vzťahy a vysvetľovať ich.

Žiaci pri vyučovaní sa oboznámia nielen s geografickou polohou preberaných regiónov, ale spoznajú tiež spoločenské zvyky, zaujímavosti a rekordy v jednotlivých svetadieloch.

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Ide o súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať, a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Prostredníctvom geografie žiaci získavajú schopnosť rozpoznáť a pochopiť význam tolerancie a úcty k iným národom, dôležitosť poznania a ochrany prírodnej a kultúrnej krajiny, kladný postoj k svojmu okoliu a k sebe samému.

Nezanedbateľnou súčasťou kompetencií, ktoré geografia buduje sú analýzy premien krajiny v čase a priestore. Ich cieľom je poznať zákonitosti vývoja krajiny a možnosti tvorby prognóz pri jej ďalšom využívaní, ochrane a zveľadovaní.

2. Ciele učebného predmetu

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny.

Žiaci

- vyhľadávajú, porovnávajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.), rozumejú grafom, diagramom,
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek,
- pracujú s informáciami o krajine ako časti Zeme, aj Zeme ako celku. Informácie využívajú a používajú v bežnom živote na praktické potreby,
- získané poznatky systematizujú do oblastí fyzickej a humánnej geografie. Poznatky z fyzickej geografie využívajú pri správnom pochopení vzniku a vývoji hlavných povrchových tvarov, pri porovnávaní a využívaní nerovností zemského povrchu napríklad i turistike, ale aj pri rozhodovaní o umiestňovaní aktivít v rozvoji regiónov – dopravných sietí, prípadne ťažbe nerastných surovín. Poznajú vplyv a účinok vnútorných

a vonkajších síl, ktoré pôsobia na povrch Zeme. Všímajú si jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi, vedia vysvetliť prírodné javy.

V oblasti humánnej geografie rozumejú premenám v krajine, ktoré podmieňuje človek (vrátane kultúrnych aspektov). Vedia zhodnotiť perspektívy rozvoja pre budúcnosť (vývoj počtu obyvateľstva, rozvoja sídel, hospodárstva a i.). Vedia oceniť krásu kultúrnych pamiatok, učia sa ich vážiť si a chrániť,

- si vytvárajú všeobecný pohľad na poznatky získané v spoločenských či prírodovedných disciplínach (história, biológia, geológia, fyzika, chémia, sociológia, filozofia). Vytvárajú si komplexný obraz o regiónoch v rôznych častiach sveta, uvedomujú si väčšie prepojenie s hudobnou a výtvarnou výchovou,
- žiaci si rozvíjajú podnikateľské zručnosti vypracúvaním projektov, naučia sa riadiť projekty, ako sú napr. modelové cestovné kancelárie, projekty na inventarizáciu predpokladov rozvoja regiónov, vedia diskutovať o návrhoch a pod.,
- si rozširujú kultúrne kompetencie prostredníctvom poznania rôznych kultúr na celom svete, vážia si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity, prejavujú záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta, zaujímajú sa o ľudovú kultúru a kultúrne tradície, všímajú si priestor v ktorom žijú a jeho rozmery,
- vedia čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – plány miest, autoatlas, získané geografické vedomosti, schopnosti a zručnosti využívajú pri oddychových aktivitách (cestovaní, rekreácii a i.),
- rozvíjajú si chuť učiť sa, schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať,
- hľadajú riešenia na otázky, hľadajú informácie, svoje riešenia problémov vedia interpretovať.

Základné otázky geografie sú:

- kde je to?
- čím je to zaujímavé?
- ako to vzniklo?
- ako to vyzerá?
- akí ľudia tam žijú?

3. Témy, tematické okruhy

Hlavné témy, pokiaľ to ich charakter umožňuje, sú interpretované cez regióny. Bázou geografického vzdelávania je regionálna geografia, pričom poznatky z fyzickej a humánnej geografie sú zaradené priamo v regióne – krajine – kontinente či v oceáne, kde sa vyskytujú, čiže sú dominantné. Primeraná kombinácia všeobecných a konkrétnych regionálnych tém podnieti na kvalitnejšie sprostredkovanie a osvojenie geografických poznatkov, ktoré možno sumarizovať do okruhov (hlavných tém):

Zem ako planéta vo vesmíre

Získať poznatky o Zemi, tvare a jej pohyboch a uvedomiť si vplyv slnečnej energie ako základnej podmienky pre život ľudí. Riešiť problémové úlohy, vysvetliť zmeny v prírode počas roka, súvislosti vzniku podnebných a rastlinných pásiem s rozdielnym množstvom dopadajúceho slnečného žiarenia, ktoré je ovplyvnené tvarom Zeme.

Priestor na Zemi a jeho zobrazovanie

Používať mapy pri orientácii v teréne (turistické mapy, automapy, plány miest, tematické mapy) Vedieť sa orientovať na mapách – získať a aplikovať z nich údaje v bežnom živote. Používať mapy pri získavaní informácií o danej lokalite. Vedieť nájsť mapu na internete a orientovať sa v nej, získať informácie z dát.

Vzťah medzi zložkami krajiny

Vedieť vysvetliť prírodný charakter jednotlivých oblastí na Zemi, pochopiť fungovanie zložiek krajiny v danej oblasti, porozumieť odlišnostiam krajiny a tomu prispôbiť svoj život. V tejto téme sa maximálne uplatňuje systémový prístup a príčinnno-následné vzťahy. Vplyv podnebia na povrch, na rastlinstvo a živočíšstvo, význam vody (činnosť rieky, jazerá a i.).

Vzťah medzi krajinou a človekom

Posúdiť život človeka v priestore, tvorený vzájomnými vzťahmi medzi prírodou a spoločnosťou. Podmieňuje ho znalosť podmienok, ktoré príroda dáva človeku a ovplyvňuje ho. Zároveň uvedomenie si človeka, do akej miery môže využívať prírodu, aby prežil. Vznik chránených území, národných parkov. Využívanie prírodných zdrojov človekom.

Prierezové témy

- ❖ osobnostný a sociálny rozvoj
- ❖ výchova k manželstvu a rodičovstvu
- ❖ environmentálna výchova
- ❖ mediálna výchova
- ❖ multikultúrna výchova
- ❖ ochrana života a zdravia

Prehľad tematických celkov

5. ročník: 1. Planéta Zem

2. Zobrazovanie Zeme

3. Cestujeme po Zemi

4. Geografické exkurzie a vychádzky

V 5. ročníku sú učebné osnovy totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre vzdelávací predmet geografia.

6. ročník: 1. Afrika

2. Ázia

V 6. ročníku sa v rámci ŠkVP navýšila časová dotácia vyučovania predmetu oproti ŠVP o 1 hodinu. Tieto vyučovacie hodiny sa použijú na zmenu kvality výkonu - na výraznejšiu prácu (do hĺbky) s mapou, atlasmi, elektronickou učebnicou, pracovnými listami a pracovnými zošitmi. Žiaci sa zdokonalia v komunikačných, učebných, personálnych a sociálnych kompetenciách. Zdokonalia sa v geografickom kreslení - budú vytvárať tematické obrysové mapy Afriky a Ázie. Pripravujú si a odprezentujú ročníkové projekty.

7. ročník: 1. Európa

V 7. ročníku sú učebné osnovy totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre vzdelávací predmet geografia.

8. ročník: 1. Slovensko

V 8. ročníku sú učebné osnovy totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre vzdelávací predmet geografia.

9. ročník: 1. Austrália a Oceánia

2. Polárne oblasti

3. Amerika – Nový svet

V 9. ročníku sú učebné osnovy totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre vzdelávací predmet geografia.

4. Požiadavky na výstup

5. ročník

Tematický celok: 1. Planéta Zem

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. roč. ZŠ vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">rozpoznať základné prvky slnečnej sústavy na jednoduchom náčrte,opísať zdanlivú dráhu Slnka a Mesiaca na oblohe (obrázkoch, náčrtoch),vysvetliť príčiny striedania dňa a noci na Zemi,určiť podľa mapy časových pásem, kde na Zemi je viac hodín ako na Slovensku a kde menej,uviesť dôvody vzniku teplotných pásem na Zemi,vysvetliť striedanie ročných období,rozpoznať na glóbose (mape) svetadiely a oceány na Zemi.	vesmír, slnečná sústava (Slnko a osem planét, Mesiac) guľatý tvar Zeme dopad slnečných lúčov otáčanie Zeme sklon zemskej osi severná a južná pologuľa, východná a západná pologuľa obeh Zeme okolo Slnka priklonenie severnej a južnej pologule časové pásma svetadiely, svetový oceán

Tematický celok: 2. Zobrazovanie Zeme

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. roč. ZŠ vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">rozlíšiť na glóbose jednotlivé zemské pologule,určiť vybrané miesto na mape pomocou geografických súradníc,porovnať na mapách rôznych grafických mierok vzdialenosti,identifikovať na mape základné objekty v krajine (vie „čítať“ obsah mapy),vyhľadať konkrétne miesta na digitálnych mapách	glóbus nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky východná a západná pologuľa geografická sieť mapa, obsah mapy (mapové znaky, grafická mierka mapy) GPS

Tematický celok: 3. Cestujeme po Zemi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. roč. ZŠ vie/dokáže: Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní vybraným pohorím:</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvetliť (vlastnými slovami) príčiny vzniku pohorí, vymenovať činitele, ktoré sa podieľajú na zarovnávaní pohorí, zhodnotiť podľa mapy (glóbusu) rizikové zemetrasné oblasti na Zemi, zdôvodniť usporiadanie rastlínstva a živočíšstva podľa nadmorskej výšky (výškovú stupňovitosť), <p>Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní popri rieke od jej prameňa k ústi:</p> <ul style="list-style-type: none"> vysvetliť vznik riek a jazier, opísať, ako sa vytvárajú doliny (kaňony) a vodopády, <p>Porozprávať o cestovaní balónom od rovníka do polárnych krajín:</p> <ul style="list-style-type: none"> zozbierať zmeny v ovzduší so stúpajúcou výškou, vysvetliť vznik usporiadania rastlínstva a živočíšstva na Zemi do pásiem (šírkovú pásmovitosť), priradiť k jednotlivým šírkovým pásmam dva typické rastlinné druhy a dva druhy živočíchov, na dvoch príkladoch zhodnotiť význam ochrany prírodných pamiatok zapísaných v Zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape (glóbusu) <p>Porozprávať o cestovaní mestom a vidiekom:</p> <ul style="list-style-type: none"> porovnať životné podmienky ľudí žijúcich v meste a na vidieku, zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na rozmiestnenie obyvateľstva, na dvoch príkladoch zhodnotiť význam ochrany kultúrnych 	<p>pohoria, nížiny sopky, zemetrasenia doliny (kaňony), rieky, vodopády, jazerá podnebné pásma (teplé, mierne, studené), ovzdušie, oblaky výšková stupňovitosť, šírková pásmovitosť typy krajín (tropické dažďové lesy, savany, púšte, subtropická krajina, stepi, listnaté lesy mierneho pásma, ihličnaté lesy mierneho pásma, tundra, polárna krajina, vysokohorská krajina) ochrana prírody</p> <p>mestá, vidiecke sídla prírodné a kultúrne pamiatky zapísané v zozname UNESCO</p>

<p>pamiatok zapísaných v Zozname kultúrneho dedičstva UNESCO a</p> <ul style="list-style-type: none"> ukázať ich na mape (glóbose) 	
---	--

Tematický celok: 4. Geografické exkurzie a vychádzky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. roč. ZŠ vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> vytýčiť trasu geografickej exkurzie (vychádzky) a slovne opísať jej priebeh, odhadnúť vzdialenosti k zaujímavým bodom na mape (vrcholy, kultúrno-historické a prírodné pamiatky) a náročnosť prístupu k nim, pomocou prístroja GPS (mobilu) nájsť zaujímavé miesto. 	<p>turistické vybavenie, turistická mapa orientácia mapy, kompas členitosť terénu, nadmorská výška, záujmové body, vrcholy s výhľadom, turistické značky, smerovník Geocaching, GPS</p>

6. ročník

Tematický celok: 1. Afrika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. roč. ZŠ vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> vymedziť polohu a opísať pobrežie Afriky z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), zdôvodniť vplyv pasátov na vznik afrických púští a polopúští, vysvetliť príčiny rovnomerného rozloženia podnebných pásem vo vzťahu k rozšíreniu rastlínstva a živočíšstva v Afrike, porovnať prírodné podmienky v štyroch podnebných pásmach Afriky, uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Afriky, zhrnúť dôvody rozdielov v zaľudnení najbližšieho okolia najväčších riek Afriky, 	<p>Afrika</p> <p>Madagaskar, Somálsky polostrov Guinejský záliv, Stredozemné more, Červené more, Gibraltársky prieliv</p> <p>rovník, obratníky</p> <p>panvy, pohoria, plošiny, púšte Sahara, Namib, Atlas, Kilimandžáro Pasáty, Níl, Kongo, Niger rastlinné pásma, živočíchy</p> <p>oblasti Afriky</p> <p>Káhira, Lagos, Johannesburg, Kinshasa</p> <p>Juhoafrická republika Keňa Egypt Nigéria</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Afriky, • uviesť príčiny častých národnostných a náboženských sporov a konfliktov medzi národmi žijúcimi v Afrike, • vysvetliť dôvody nízkeho podielu obyvateľov žijúcich v mestách, • v obsahu tematickej mapy identifikovať štyri najzaľudnenejšie oblasti Afriky a mestá s viac ako 5 miliónom obyvateľov („čítanie“ mapy), • zhodnotiť hospodársku vyspelosť jednotlivých oblastí Afriky, • uviesť tri závažné problémy znižujúce životnú úroveň obyvateľov v jednotlivých regiónoch Afriky, • zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Afriky do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ju na mape. 	<p>rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia</p> <p>národnostné zloženie</p> <p>hospodárstvo a nerastné suroviny</p> <p>problémy obyvateľstva Afriky</p> <p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
--	---

Tematický celok: 2. Ázia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. roč. ZŠ vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť polohu Ázie voči ostatným kontinentom a oceánom (čítanie mapy), • opísať z mapy pobrežie a povrch Ázie (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány, povrchové celky), („čítanie“ mapy), • uviesť príčiny veľkej členitosti povrchu Ázie, • zdôvodniť veľký počet sopiek a seizmicky aktívnych oblastí v pobrežných oblastiach Ázie („Ohnivý kruh“), • vysvetliť prúdenie monzúnov, • identifikovať na mape oblasti Ázie, ktoré sú monzúnmi ovplyvňované, • zdôvodniť rozdiely v podnebí vnútrozemských a pobrežných oblastí Ázie, 	<p>Ázia</p> <p>Filipíny, Japonské ostrovy, Kamčatka, Veľké Sundy, Predná India, Zadná India, Malá Ázia, Arabský polostrov, Kórejský polostrov, Cyprus</p> <p>Suezský prieplav, Červené more, Beringov prieliv, Kaspické more, Bajkal, Mŕtve more, Aralské jazero</p> <p>Letný monzún, zimný monzún</p> <p>Podnebné pásma</p>

<ul style="list-style-type: none"> • objasniť príčiny rozdielov v množstve tečúcej vody počas roka v korytách najdlhších riek Ázie, • vymedziť podľa mapy povodia najväčších ázijských riek a zaradiť ich do úmorí a bezodtokových oblastí, • identifikovať na mape oblasti Ázie ohrozované tajfúnmi a cunami, • zhrnúť odlišnosti a podobnosť priestorového rozloženia rastlínstva a živočíšstva v Ázii a v Amerike, • uviesť päť príkladov typických rastlinných a živočíšnych druhov v Ázii, • vysvetliť dôvody veľkej kultúrnej a náboženskej rôznorodosti obyvateľstva Ázie, • zdôvodniť príčiny napätia a nestability v Ázii a identifikovať regióny, ktoré sú nimi ohrozené, • uviesť príčiny rýchleho rastu počtu obyvateľov Ázie • pomocou tematickej mapy opísať najhustejšie a najredšie osídlené oblasti Ázie, • zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ázie, • pomocou tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najväčších miest Ázie („čítanie“ mapy), • zdôvodniť veľké rozdiely v hospodárskej vyspelosti štátov Ázie a jej regiónov, • uviesť dve najvýznamnejšie hospodárske odvetvia v rozvinutých a dve v menej rozvinutých štátoch Ázie, • popísať dôsledky vysokej závislosti štátov z oblasti Perzského zálivu od ťažby a vývozu ropy, • uviesť príčiny náboženských sporov a dlhodobých konfliktov medzi štátmi v juhozápadnej Ázii, • zdôvodniť výnimočnosť postavenia Číny, Indie a Japonska v Ázii aj vo svete, • uviesť tri závažné problémy znižujúce životnú úroveň obyvateľov jednotlivých regiónov Ázie, 	<p>Chang-Jiang, Huang He, Ob, Mekong, Jenisej, Lena, Angara, Indus, Ganga, Brahmaputra, Eufrat, Tigris</p> <p>Úmorie Indického oceánu, Tichého oceánu, Severného ľadového oceánu, bezodtoková oblasť</p> <p>Himaláje, Tibetská náhorná plošina, Pamír, Mount Everest, Kaukaz, Ural</p> <p>Západosibírska nížina, Indogangská nížina, Veľká čínska nížina monzúny, tajfúny, cunami</p> <p>typy krajiny</p> <p>obyvateľstvo Ázie prirodzený prírastok hustota zaľudnenia</p> <p>Bombaj, Šanghaj, Dillí, Beijing (Peking), Soul, Tokio</p> <p>kresťanstvo, hinduizmus, judaizmus, islam, budhizmus</p> <p>hospodárstvo Ázie</p> <p>Čína</p> <p>India</p> <p>Japonsko</p> <p>Indonézia</p> <p>Turecko</p> <p>Izrael</p> <p>ázijské tigre</p> <p>elektronika, ropa</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> odôvodniť zaradenie troch pamiatok Ázie do Zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape. 	<p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
--	---

7. ročník

Tematický celok: Európa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. roč. ZŠ vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> vymedziť polohu a opísať pobrežie Európy z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), identifikovať na mape najväčšie pohoria a nížiny Európy, vysvetliť vplyv Severoatlantického prúdu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na vznik podnebných pásem Európy, vymedziť podľa mapy povodia najväčších európskych riek a zaradiť ich do úmorí, zdôvodniť rozmiestnenie jednotlivých typov krajín na území Európy, vysvetliť výrazný vplyv ľadovcov na formovaní povrchu Európy, porovnať prírodné podmienky východnej Európy s ostatnými európskymi regiónmi, vysvetliť dôsledky dlhodobého vplyvu človeka na pôvodnú prírodnú krajinu v Európe, uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Európy, zhrnúť dôvody starnutia obyvateľov Európy zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Európy, zdôvodniť náboženskú a národnostnú rôznorodosť obyvateľov Európy, vysvetliť pojem štruktúra obyvateľstva, 	<p>Škandinávsky polostrov, Pyrenejský polostrov, Apeninský polostrov, Balkánsky polostrov, Yutský polostrov, Bretónsky polostrov</p> <p>Britské ostrovy, Island, Sicília, Korzika, Sardínia, Kréta, Baleáry, Azory</p> <p>Stredozemné more, Severné more, Čierne more, Baltské more, Azovské more, Kaspické more, Kerčský prieliv, Lamanšský prieliv, Gibraltársky prieliv, Suezská šija, Atlantický oceán</p> <p>nultý poludník, severný polárny kruh</p> <p>Alpy, Pyreneje, Karpaty, Apeniny, Balkán, Škandinávské vrchy, Ural, Mont Blanc, Etna</p> <p>Východoeurópska nížina, Panónska panva</p> <p>povodie, úmorie, rozvodie Volga, Odra, Dunaj, Rýn, Labe, Vltava, Visla, Balaton, Seina, Temža, Pád</p> <p>Kontinentalita Ľadovec</p> <p>podnebné pásma</p> <p>typy krajín</p> <p>Moskva, Paríž, Londýn, Berlín, Rím, Štokholm, Varšava, Praha rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť nízky podiel obyvateľov zamestnaných v poľnohospodárstve, • vysvetliť príčiny vysokého stupňa urbanizácie Európy, • v obsahu tematickej mapy rozlíšiť štyri najľudnatejšie oblasti Európy a všetky mestá s viac ako miliónom obyvateľov („čítanie“ mapy), • porovnať hospodársku vyspelosť a štruktúru priemyslu piatich rozlohou najväčších štátov Európy, • na konkrétnych príkladoch vysvetliť význam EÚ, • zaujať postoj k dvom závažným problémom Európy, • zdôvodniť zaradenie štyroch pamiatok Európy do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, • zhodnotiť výnimočnosť postavenia Nemecka (Francúzska, Spojeného kráľovstva, Ruska) v Európe a vo svete, • rozlíšiť na mape jednotlivé oblasti Európy a uviesť dôvody ich vyčlenenia, • usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie štáty Európy, • vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty štátov v jednotlivých oblastiach Európy. 	<p>štruktúra obyvateľstva, prirodzený prírastok, národnostné zloženie, náboženské zloženie</p> <p>hospodárstvo, priemysel, poľnohospodárstvo, doprava, nerastné suroviny</p> <p>problémy Európy</p> <p>oblasti Európy – severná, stredná, južná, východná, západná</p> <p>Česko, Poľsko</p> <p>Nemecko, Francúzsko</p> <p>Spojené kráľovstvo Švédsko</p> <p>Taliansko</p> <p>Rusko pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
--	---

8. ročník

Tematický celok: Slovensko

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. roč. ZŠ vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • zhodnotiť polohu Slovenska v rámci Európy a sveta z mapy (hranice, susedné štáty, horské celky, nížiny, podnebné pásma) („čítanie“ mapy), • identifikovať na mape najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska, • vysvetliť vplyv oceánu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na podnebie Slovenska, • zdôvodniť vznik troch klimatických oblastí na území Slovenska, 	<p>Karpaty</p> <p>Tatry, Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, Štiavnické vrchy, Slovenský raj, Slovenský kras, Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Poľana, Pieniny, Vihorlat, Slanské vrchy, Nízke Beskydy Podunajská nížina, Záhorská nížina, Hornonitrianska kotlina, Považské podolie,</p>

<ul style="list-style-type: none"> • vymedziť a porovnať podľa mapy povodia najväčších slovenských riek, • vysvetliť príčiny rozdielov v množstve vody počas roka v najväčších riekach Slovenska, • v tematickej mape rozlíšiť oblasti s vysokým výskytom zdrojov podzemnej vody, • odôvodniť pomocou nákresu usporiadanie vegetačných (rastlinných) stupňov na Slovensku, uviesť päť typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých vegetačných stupňoch, • v tematickej mape ohraničiť veľkoplošné chránené územia na Slovensku („čítanie“ mapy), • v časovej postupnosti zaradiť tri najdôležitejšie historické udalosti v dejinách Slovenska, • vysvetliť príčiny zmien v počte obyvateľov Slovenska za posledných 50 rokov, • zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Slovenska, • zdôvodniť rozmiestnenie národností na území Slovenska, • na základe tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najľudnatejších miest Slovenska, • zdôvodniť výnimočnosť postavenia Bratislavy a Košíc na Slovensku a v Európe, • vysvetliť príčiny zmien v hospodárstve Slovenska po roku 1989, • porovnať hospodárstvo a odvetvovú štruktúru priemyslu v jednotlivých regiónoch Slovenska, • v obsahu tematickej mapy rozlíšiť najznečistenejšie oblasti Slovenska („čítanie“ mapy), • zhodnotiť možnosti Slovenska z pohľadu rozvoja cestovného ruchu, • zaujať postoj k trom závažným problémom Slovenska, 	<p>Žilinská kotlina, Juhoslovenská kotlina, Košická kotlina, Východoslovenská nížina Dunaj, Váh, Hron, Orava, Hornád, Poprad, Ondava jazerá, plesá, umelé vodné nádrže</p> <p>minerálne a termálne pramene</p> <p>klimatické oblasti</p> <p>vegetačné (rastlinné) stupne</p> <p>chránené oblasti</p> <p>história</p> <p>obyvateľstvo</p> <p>mestá, vidiecke sídla Bratislava, Trnava, Košice, Prešov, Banská Bystrica, Žilina Nitra, Trenčín, Poprad, Martin</p> <p>hospodárstvo a nerastné suroviny</p> <p>administratívne členenie</p> <p>cestovný ruch</p> <p>problémy Slovenska</p> <p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
--	---

<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť zaradenie piatich pamiatok do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, • vymedziť na mape administratívneho členenia Slovenska hranice jednotlivých krajov (VÚC) a určiť ich hlavné mestá, • porovnať prírodné podmienky krajov na západnom, strednom a východnom Slovensku, • usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie kraje Slovenska, • porovnať jednotlivé kraje navzájom a vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty v ich hospodárstve. 	regióny Slovenska
--	-------------------

9.ročník

Tematický celok: 1. Austrália a Oceánia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none"> • opísať polohu a pobrežie Austrálie z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), • vysvetliť príčiny vzniku suchých oblastí v centrálnej a západnej časti Austrálie a celkový nedostatok vlhky a pitnej vody na území svetadielu, • zdôvodniť jedinečnosť rastlinných a živočíšnych spoločenstiev v Austrálii, • uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v Austrálii, • rozlíšiť pevninské, sopečné a koralové ostrovy Oceánie, • porovnať životné podmienky obyvateľov Austrálie a Nového Zélandu, • identifikovať najdôležitejšie odvetvia hospodárstva Austrálie, • posúdiť možnosti hospodárskeho využitia najväčších ostrovov Oceánie, 	<p>Austrália Tasmánia</p> <p>obratník Kozorožca</p> <p>Veľká koralová bariéra Veľké predelové vrchy, Austrálske Alpy, plošiny, nížiny, púšte, Uluru Eyrovo jazero, Murray, Darling, podzemná voda rastlinné pásma, živočíchy Tichý oceán, Tasmanove more</p> <p>Polynézia, Melanézia, Mikronézia Nový Zéland, Havajské ostrovy</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Austrálie do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ju na mape. 	<p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
--	---

Tematický celok: 2. Polárne oblasti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • opísať polohu Antarktídy voči ostatnými kontinentom a oceánom („čítanie“ mapy), • zdôvodniť pokrytie územia Antarktídy najväčším pevninským ľadovcom, • vysvetliť striedanie polárneho dňa a noci v polárnych oblastiach, • zhodnotiť ekologické riziká hospodárskeho využitia polárnych oblastí. 	<p>Antarktída, Arktída Grónsko Severný ľadový oceán, Južný oceán severný polárny kruh, južný polárny kruh pevninské ľadovce</p> <p>polárne stanice, hrozba znečistenia, globálne otepľovanie</p>

Tematický celok: 3. Amerika – Nový svet

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vymedziť polohu Ameriky voči ostatným kontinentom a oceánom (čítanie mapy), • opísať z mapy pobrežie Ameriky (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány). („čítanie“ mapy), • vysvetliť vznik najdlhšieho pásma pohorí na svete na západe Ameriky, • zdôvodniť veľký počet sopiek a seizmicky aktívnych oblastí v Amerike, • popísať oblasti ohrozené činnosťou tornád a hurikánov, • zdôvodniť rozdiely v podnebí západných a východných oblastí Ameriky, • porovnať typy krajiny v Amerike a Austrálii, 	<p>Amerika rovník, obratníky</p> <p>Severná Amerika, Stredná Amerika, Južná Amerika Malé Antily, Veľké Antily Kordillery, Andy, Apalačské vrchy, Brazílska vysočina sopky, zemetrasenia Mississippská nížina, Atlantická nížina, Orinocká nížina, Laplatská nížina hurikány, tornáda Mississippi, Missouri, Veľké kanadské jazerá, Amazonka, Orinoco, Uruguaj, Parana, Titicaca</p> <p>typy krajiny</p>

<ul style="list-style-type: none"> • uviesť tri príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov v Amerike, • zdôvodniť jedinečnosť a unikátnosť Amazonského dažďového pralesa, • odôvodniť zaradenie dvoch pamiatok Ameriky do Zoznamu prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, opísať priebeh objavovania a osídľovanie Ameriky, • vysvetliť dôvody veľkej kultúrnej rôznorodosti obyvateľstva Ameriky, • popísať proces urbanizácie a uviesť jej príklady, • popísať príčiny vysokej urbanizácie Ameriky, • z obsahu tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najväčších miest Ameriky („čítanie“ mapy), • zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ameriky, • určiť dve najdôležitejšie odvetvia hospodárstva štátov Severnej Ameriky, • uviesť najvýznamnejšiu poľnohospodársku plodinu, ktorá sa pestuje v rôznych regiónoch Ameriky, • zdôvodniť výnimočnosť postavenia USA v Amerike aj vo svete, • porovnať hospodársku vyspelosť štátov Ameriky, • uviesť dva problémy, ktorým v súčasnosti čelí hospodárstvo USA. 	<p>prírodné pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p> <p>obyvateľstvo Ameriky, pôvodní obyvatelia, prisťahovalci (Angličania, Francúzi, Španieli, Portugalci, Afričania), miešanci, kresťanstvo</p> <p>Mexiko, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Lima, New York, Chicago, Los Angeles, Toronto, Rio de Janeiro, Atlanta, Miami, Montreal, Washington, Ottawa</p> <p>hospodárstvo Ameriky</p> <p>USA Kanada Mexiko a štáty Strednej Ameriky Južná Amerika Latinská Amerika Brazília Argentína</p>
---	--

5. Metódy a formy práce - stratégie vyučovania

Na splnenie cieľov vyučovania geografie je nevyhnutné používať motivačné a aktivizujúce vyučovacie metódy, akceptujúce vekové zvláštnosti a aktuálnu úroveň vedomostí a zručností žiakov, ich skúseností a prostredia, v ktorom žijú.

Z motivačných a aktivizujúcich metód sa budú využívať rôzne didaktické hry, inovačné metódy ako sú mapy mysle, zhukovanie, práca vo dvojiciach, práca s pracovnými listami a Alfa testami.

Pri opakovaní a precvičovaní učiva budeme prácu v skupinách homogénnych aj heterogénnych. Samostatná práca a stimulovanie objektívneho sebahodnotenia a sebakritiky bude podporované zadávaním projektových úloh, ktorými si žiak zároveň precvičí učivo na základnej úrovni. K metódam, ktoré vyučujúci geografie využívajú patria: výkladovo-ilustratívna metóda, reproduktívna metóda, výkladovo – problémová metóda, heuristická a výskumná metóda. Talent a nadanie žiakov budú stimulované prípravou a zapájaním žiakov do predmetových súťaží triednych, školských, organizovaných štátnymi organizáciami ako aj iným subjektmi, majúcimi kompetencie v tejto oblasti.

Na vyučovacích hodinách geografie využijeme tieto formy výučby:

a) Metodické formy výučby - sú priamym prejavom danej metódy pri osvojovaní obsahu výučby. Ide tu o metodické usporiadanie obsahu výučby do účelnej formy.

- ukážky predmetov, javov, zobrazení
- formy samostatnej práce
- písomné a grafické práce, riešenie testu.

b) Sociálne formy výučby

- pri týchto formách výučby ide o usporiadanie výučby vzhľadom k jej subjektom (učiteľovi a žiakom):

- frontálna práca
- individuálna práca
- skupinová práca (5-7 žiakov)

c) Organizačné formy výučby

- krátkodobé - vyučovacia hodina
- dlhodobé – exkurzia, vychádzka

6. Učebné zdroje

- 5. ročník:
 - Učebnica: *Hravá geografia 5* – Učebnica pre 5. ročník základnej školy - Mgr. Marek Bolech a kol., Vydavateľ: TAKTIK vydavateľstvo, s.r.o., 2020
 - Pracovný zošit: *Hravá geografia 5* – Pracovný zošit pre 5.ročník ZŠ – Mgr. Helena Bačová a kol., Vydavateľ: TAKTIK vydavateľstvo, s.r.o., 2020
- 6. ročník:
 - Učebnica: *Geografia 6 v súvislostiach* – Učebnica pre 6. ročník ZŠ a prímu GOŠ – Mgr. Jozef Sasko a kol., Vydavateľ: TAKTIK vydavateľstvo, s.r.o., 2022
 - Pracovný zošit: *Geografia 6 v súvislostiach* – Pracovný zošit pre 6. ročník ZŠ a prímu GOŠ – Mgr. Milota Kamenská a kol., Vydavateľ: TAKTIK vydavateľstvo, s.r.o., 2022
- 7. ročník:
 - Učebnica: *Geografia 7 v súvislostiach* – Učebnica pre 7. ročník ZŠ a sekundu GOŠ – Mgr. Bernard Brisuda a kol., Vydavateľ: TAKTIK vydavateľstvo, s.r.o., 2022
 - Učebnica: *Geografia pre 8. ročník základných škôl a 3. ročník gymnázií s osemročným štúdiom* - RNDr. Ivan Ružek a kol., Vydavateľ: VKÚ, a.s. Harmanec, 2011

- Pracovný zošit: *Geografia 7 v súvislostiach* – Pracovný zošit pre 7. ročník ZŠ a sekundu GOŠ – Mgr. Helena Bačová a kol., Vydavateľ: TAKTIK vydavateľstvo, s.r.o., 2022
- 8. ročník:
 - Učebnica: *Geografia 8 v súvislostiach* – Učebnica pre 8. ročník ZŠ a terciu GOŠ – Mgr. Bernard Brisuda a kol., Vydavateľ: TAKTIK vydavateľstvo, s.r.o., 2022
- 9. ročník:
 - Učebnica: *Geografia 9 v súvislostiach* – Učebnica pre 8. ročník ZŠ a kvartu GOŠ – Mgr. Bernard Brisuda a kol., Vydavateľ: TAKTIK vydavateľstvo, s.r.o., 2022

Zošitové atlasy: Zem – krajina – človek – mapa; školský atlas Európa; Afrika – Austrália – Oceánia; Ázia; školský atlas Slovenská republika, Školský atlas SVET ; Geografický atlas pre ZŠ a SŠ, Školský geografický atlas Slovensko, Školský geografický atlas Svet

7. Hodnotenie predmetu

Vyučovací predmet geografia sa bude v 5. - 9. ročníku vyučovať podľa Inovovaného školského vzdelávacieho programu. Priebežné a súhrnné hodnotenie vo vyučovacom predmete geografia budeme vykonávať formou klasifikácie. Hodnotenie žiakov bude aj v tomto školskom roku v súlade s platnou legislatívou - Metodickým pokynom č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy. Zároveň sa hodnotenie bude riadiť prijatými a schválenými kritériami vyučujúcich daný predmet. Vyučujúci predmet geografia nezaviedli rôznu váhu známky, ale zhodli sa na tom, že známky z písomky a ústnej odpovede sú smerodajné a najdôležitejšie, ostatné známky – aktivita, rozcvička, projekt a pod. majú menší, skôr motivačný význam.

Budú hodnotené:

Písomné práce: rozsiahlejšie - po jednotlivých tematických celkoch, ich počet bude závislý od počtu tematických celkov. Termíny písomných prác vyučujúci žiakom vopred oznámi. Menšie – tie budú podľa zváženia vyučujúceho, nemusia byť vopred oznámené žiakom. Otázky budú mať bodové hodnoty, výsledky sa budú hodnotiť podľa počtu získaných bodov. Známkou bude stanovená podľa nasledovnej stupnice :

100- 90 % 1

89 - 75 % 2

74 - 50 % 3

49 - 30 % 4

29 - 0 %.....5

Prezentácia vedomostí ústnou odpoveďou. Ústne odpovede z jednotlivých prebratých tém – žiak by mal mať minimálne jednu ústnu odpoveď za jeden polrok. Termíny ústnych odpovedí vyučujúci vopred neoznamuje. Žiak bude hodnotený známkou 1 až 5 podľa presnosti, istoty vo vybranej téme, úrovne zvládnutia učiva a stupňa samostatnosti pri formulovaní odpovede.

Práca s mapou (v geografii). Žiak preukáže svoje zručnosti pri orientácii a pri práci s mapou, atlasom aspoň raz za jeden polrok. Hodnotení bude známkou 1 až 5. Termín preskúšania vyučujúci neoznamuje vopred.

Projektové práce. Samostatné referáty, projekty a prezentácie pomocou IKT. Žiak vypracuje projekt na tému vopred zadanú vyučujúcim, alebo projekt na vlastne vybranú tému. Žiak bude hodnotený známkou 1 až 4 podľa obsahovej a prezentačnej úrovne projektu.

Kritéria hodnotenia projektu: 1. obsah – 2 body 2. forma – 2 body 3. prezentácia – 4 body 4. obhajoba – 2 body.

Celkové hodnotenie: 10 – 9 bodovvýborný

8 – 7 bodovchválitebný

6 – 5 bodov.....dobrý

4 – 3 bodov.....dostatočný

Rozcvičky. Rôzne tajničky, ošemsmerovky, dopĺňovačky a pod. vytvorené žiakmi pre ostatných spolužiakov s cieľom precvičovania si učiva hravou formou. Žiak bude hodnotený známkou 1(bez chyby) až 2 (s chybami).

Známky budú na edupage zadávať pravidelne a včas, aby zákonný zástupca mal možnosť priebežne sledovať výsledky svojho dieťaťa. Výsledné hodnotenie bude súhrnom vyššie uvedených kritérií. Vyučujúci geografiu a biológiu nezavedli oficiálne na edupage rôznu váhu známky, ale zhodli sa na tom, že známky z písomky a ústnej odpovede sú smerodajné a najdôležitejšie, ostatné známky – aktivita, rozcvičky, projekt a pod. majú menší, skôr motivačný význam.

Pri celkovom hodnotení sa pri určovaní stupňa prospechu hodnotí kvalita vedomostí a zručností, ktorú žiak dosiahol na konci hodnotiaceho obdobia, pričom sa prihliada na systematickosť práce počas celého obdobia. Stupeň prospechu sa neurčuje na základe aritmetického priemeru klasifikácie za príslušné obdobie. (Čl. 4 – bod 3 - Metodický pokyn č. 22/2011).